

hükümden 1 sene 4 ay sonra tahsil edebilmişse işbu 2000 liranın geçen bir seneliğinin zekatını verir. Tahsil edemediği 1000 TL. sınırı zekatını vermekle mükellef değildir. Zira henüz tam bir mülkiyet teassüs etmemiştir.

③ — Deyn-i Zayıf: Zayıf alacaklar:

Bir mal, bedel (ıvaz) mukabili olmaksızın miras, vasiyyet, mehir, diyet gibi yollarla temellük olunan alacaklardır. Bu nevi zayıf alacaklar tahsil ve kabz edilip nisaba baliğ olduktan sonra üzerinden bir senenin geçmesi lazım ki zekata tabi olsun. Bu grup alacak diğer ikisinden tamamen farklı olup tam bir mülkiyet ve nisab miktarına baliğ oluştuktan sonra bir senenin mürruru şarttır. Meselâ; Miras yolu ile doğan 5000 TL.lık bir alacak mirasın açılmasından bir buçuk sene sonra ahz ü kabz edilebilmişse bu para üzerinden o andan itibaren bir sene geçmeli ki zekatını vermek icab etsin. Geçen 1,5 senenin zekatı verilmez. Zira tam mülkiyet bir buçuk senenin sonunda tahakkuk etmiş oluyor. Keza, mahkemelerde açılan tazminat davaları sonucu karara bağlanan mahkumun bîhlerin zekatı da mahkumunbihin ahzu kabzından sonra senenin geçmesi şartı ile ifa edilir. Mesela: Bir kimse aleyhine açılan maddi ve manevi tazminat davası iki sene sonra karara bağlanıp davacı lehine 20.000 TL. ya hüküm edilmişse işbu 20.000 liranın ahz ü kabzından sonra üzerinden bir sene geçince zekat vermek gerekir. Ama davanın rü'yeti esnasında geçen iki senelik sürenin zekatı gerekmez.

KİME tevdi edildiği bilinmeyen mallar zekata tabi değildir. Devletin cebren aldığı mallar ile borçlu tarafından seneler geçtikten sonra açıkça inkar edilen ve borçlu aleyhine delil de bulunmayan alacaklar bilahare bir topluluk huzurunda ikrar edilse geçen senelerin zekatı gerekmez. Gayrı meşru alacaklar ile haram yolla gelen kazançlara İslâmiyet cevaz vermemiştir, bu bakımdan bunların zekatı da icab etmez.

Büyük şirketlerin ihraç ettiği istikraz tahvilleri ticârî mahiyet-

te olup bu tahvilleri (Hisse sene-di değil) alanlar ticari alacaklı durumuna girer. Alacağı da ticari alacakların tabii olduğu muameleye tabidir.

Şafilere göre; Birisinin diğer bir kimseden alacağı olup da üzerinden bir sene geçtiği ve borçlu borcunu ödeyebilecek derecede zengin, muktedit olduğu halde borcunu inkar etmezse bu borç vedia hükmündedir. Alacaklı alacağını ister kabz etsin ister etmesin ibr sene geçince bu alacağın zekatını vermesi farzdır.

Görülüyor ki geçmişte cemiye-

tin ihtiyaçlarına mükemmel bir şekilde cevap veren İslâmın prensipleri, İslâm Hukukçularının içtihadları bu gün için de iktisadi ve ticari hayatımızda meydana gelen yeni muamelelere de gerekli cevabı vermekte, fıkıh kitaplarında hal tarzlarını bulabilmekteyiz. Yeterki öze (orijine) inilebilsin, bu hususta yazılmış olan kıymetli eserler tedkik edilsin.

İstifade edilen eserler:

- 1 — Dürrü Muhtar Reddi Muhtar
- 2 — Tecrid-i Sarih C V.

İslâm'a hayranlık

Girdimki camiye yeşil sarıklı
İmam dizie kırmış bükülür durur
Orta boy top sakal kayten bıyıklı
Yüzünden nurları dökülür durur

Giymiş cübbesini lâyık (sinnine)
Ömrünü vakfetmiş İslâm dinine
Mübarek kur'anı almış önüne
Dilinden âyetler dökülür durur

Saf saf olur görürsünüz gidince
Aşikâr sırrımız kıldan pek ince
Çıkıp minareye buyur edince
Müminler namaza çekilir durur

Yoluna harcasam varım yoğunu
Herkes duysun feryadımı ahımı
Muhammedden kalma ahlâk tohumu
Gönül bağımıza ekilir durur

İbrahim yetişsin göçü egle de
Kokusu güldedir rengi lâlede
Umarız Mevlâdan cennet âlâda
Bizim de köşkümüz yapılır durur.

İBRAHİM GÜLEÇ